מעלין - מחליקין לרחבו והוא הדין דמוריד מקום פטור הוא ובטל לגבי לכלן ולכלן להקל: **מקום שאין בו ד'** - רוחב ועומד בין רה"ר לרה"ר ויש לו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד' היה נקרא רשות לעצמו והויא כרמלית ואסור לכלן ולכלן אבל עכשיו נקרא מקום פטור ומותר לכלן ולכלן לכתף עליו משאוי שלהן: **ובלבד שלא יחליפו** - דרבנן היא דאילו חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו והכא עקירה מרה"ר גמורה והנחה למקום פטור, ועקירה ממקום פטור והנחה לרה"ר גמורה: **ורב לית ליה דרב דימי** - בתמיה והא מתניתא היא במסכת שבת בפ"ק [דף ו.] עומד חלש על האסקופה נוטל מעני ונותן לו, מבעל הבית ונותן לו ובלבד שלא יטול מזה ויתן לזה: **רשויות דאורייתא** - כגון רשות רבים ויחיד: **דרבנן** - חצירות דרשות יחיד ויחיד הוא ומדרבנן הוא דאסור: **ולידו אחד שוה לארץ** - כלומר גבוה הוא מן האחת ונמוך הוא לאחרת כגון שקרקעיתא זו גבוה. כל כמה דלא נבוה י' קרי ליה שוה לארץ: **נוסכין לאומה** - להעלות ולהוריד מעליו וחבירו אסור: **חרץ** - על פני אורך החצירות מבדיל בין זו לזו הוי מחיצה מעלייתא: **שוה לארץ** - שאינו עמוק ממנה י' כגון שקרקעיתה נמוך: **אימא לא** - משארי דלדיה נמי תמשיכו בקשה הוא: **לא בעיפא משמישסיה** - מה שמניח בו משתמר: **בעיפא משמישסיה** - שעופלים החפצים: **בא למעבד** - לאכותל קאי וקס"ד שעשה חל עפר למטה בקרקע סמוך לכותל או בנה אילעבא לו הניח שם פספסים: **אם יש במעוטו ד'** - אורך בגד משך הכותל הוי כפתח וכיון דממעט ולמעלה לא גבוה עשרה משתמש בכל הכותל שהרי תשמישו בנתיח שעולה לו דרך פתחו: **מי אסני מעוטא** - למיהוי פתחא כוליה שרי: **ומי לא אסני.** הא בעיל ליה: **אמר רבינא** - לאו מלמעה עסקינן דהתם ודאי בגיר מד' לא מהני למידי אלא כגון שעקר חוליא מרחבו מגובהו של כותל קרי רחבו כדתנן היו ברחבו פירות הלכך אי הוי מעוטא לרבעה אורך הוי פיתחא לכל הכותל, בגיר מהני פיתחא הוא דלא הוי אבל לאשתמושי ביה שרי דכיון דלא גבוה י' לא הוי רשותא: **כפה ספל** - סמוך לכותל ומיעט גובהו מעשרה, כל הני מיעוטי כגון דליכא י' מרחבו לרחבו הכותל: **מאי הוי** - אכתי ניטל בשבת הוא: **פגה** - תאנה בוסר שטומנין אותה בתבן להתבשל ותבן מוקלה הוא ואסור לטלטלו כגון שהקלהו לגבן לבנים: **וחרדל שטמינה** - אחמול בגחלים ועכשיו כבו ומ"מ מוקלין הן, אבל לא כבו לא דמתוך שנהפכים מכבה את האחתונות ומבעיר את העליונות כדאמרינן בכריתות (דף כ.): **דאית ליה אוגניים** - כעין ספלים שלו דעכשיו עפר מונח עליהן והוי מזיז עפר ממקומו ודומה לחופר: **הטומן** - להגיע: מקלת

ורבי יוחנן אמר אלו מעלין כו'. פירוש מן הבית דמן החלר אפילו ברחב ד' שרי דכר"ש מוקי לה רבי יוחנן לקמן ברים כל גגות (דף נב.): **עולין** אין מעלין לא. תימה דמאי קס"ד וכי לא ידע דרבי יוחנן לחיירי בחלון לו אלרבעה וי"ל דס"ד דטעמא דרבי יוחנן (ה) משום דאין רגילות להשתמש שם ולא אסרי אהדדי והוא הדין ברוחב ד' כיון שהוא גבוה י' ואין נח להשתמש שם ולהכי לא פריך אלא לר' יוחנן אבל לרב דטעמא משום דבטל הוא לא שייך אלא בחלון בו ד' על ד': **הכא** במאי עסקינן ברשויות דרבנן. גרלה דוקא כי הכא שהכל רה"י אלא אלא עירבו אבל מקום שאין בו ד' על ד' שבין רה"י לכרמלית אין גרלה שיחלוק רב אלא מותר לבני רה"י ולבני כרמלית לכתף עליו וקלא מוכח כן בפ"ק (דף כ.) דמוקי רבא הא דאמר רב תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' על ד' לריך להי אחר להתירו הפתוח לכרמלית משום דמלא מין את מינו ולרה"ר שרי ולא קאמר משום דעשו חיזוק אלא ודאי אף לרב בין כרמלית לרה"י לא עשו חיזוק ומיהו מצינו למימר דהתם לא נקט טעמא דחיזוק משום דאית ליה טעמא אחרינא:

ברשויות דרבנן. בפרק כילד (ג) מכתתפין מיקל רב דימי טפי משמיה דרבי יוחנן ברשויות דרבנן ושרי אפילו להחליף כשיש בין רשות היחיד לכרמלית מקום שאין בו ד' על ד' והא דאמר ר' יוחנן הכא אלו מעלין מכאן ואוכלין מסיק דזטירי אמרה:

כותל שבין ב' חצירות גבוה עשרה ולזו אחד שוה לארץ. ולא שוה ממש קאמר דאם כן לא הייט כותל אלא הכל היא קרקעית אחד, אלא כל שאין גבוה י' "שוה לארץ" קרי ליה כך פי' בקונטרס וא"ת לרב חסדא דאמר בפרק כל גגות (לקמן דף נב:) גידוד ה' ומחילה ה' אין מלטרפין מאי קאמר וותנין אותו דלא בעיתא תשמישתא אבל כותל דבעיתא תשמישתא אימא לא, צריכא; בא למעטו אם יש במעוטו ארבעה מותר להשתמש בכל הכותל כולו ואם לאו אין משתמש אלא כנגד המעוט, המ נפשך: אי אהני מעוטא, בכוליה כותל לישתמש, אי לא אהני, אפילו כנגד המעוט נמי לא? אמר רבינא כגון שעקר חוליא מראשו. אמר רב יחיאל כפה ספל ממעט, ואמאי, דבר הניטל בשבת הוא דבר הניטל בשבת אינו ממעט? לא צריכא דחבריה בארעא, ובא חבריה בארעא מאי הוי והא תניא *פגה שהטמינה בתבן וחרדה שהטמינה בגחלים אם מגולה מקצתה נטלת בשבת ותנא במאי עסקינן דאית ליה אוגניים ובא אית ליה אוגניים מאי הוי והתנן *הטומן לפת וצנון תחת הגפן: בזמן שמקצת

ורבי יוחנן אמר *אלו מעלין מכאן ואוכלין ואלו מעלין מכאן ואוכלין, תנן אלו עולין מכאן ואוכלין ואלו עולין מכאן ואוכלין עולין אין מעלין. לא? הכי קאמר יש בו ארבעה על ארבעה - עולין אין מעלין לא, אין בו ארבעה על ארבעה מעלין נמי ואזדא רבי יוחנן לטעמיה *דכי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ארבעה על ארבעה מותר לבני רשות הרבים ולבני רשות היחיד לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו, ורב לית ליה דרב דימי? אי ברשויות דאורייתא הכי נמי הכא במאי עסקינן ברשויות דרבנן *וחכמים עשו היזוק לדבריהם יותר משל תורה. אמר רבה (*אמר) רב הונא אמר רב נחמן *כותל שבין שתי חצירות אחד גבוה עשרה טפחים וצידו אחד שוה לארץ-נותנין אותו לזה ששוה לארץ משום דהוה ליה תשמישו בנחת ולזה תשמישו *בקשה וכל לזה בנחת ולזה בקשה נותנין אותו לזה תשמישו בנחת, *אמר רב שיזבי אמר רב נחמן חריץ שבין שתי חצירות: צידו אחד עמוק עשרה וצידו אחד שוה לארץ-נותנין אותו לזה ששוה לארץ משום דהוה ליה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה' וכו' וצריכי: דאי אשמעינן כותל משום דבגובהא משתמשי אנשי אבל חריץ, בעומקא לא משתמשי אנשי אימא לא, ואי אשמעינן בחריץ משום דלא בעיתא תשמישתא אבל כותל דבעיתא תשמישתא אימא לא, צריכא; בא למעטו אם יש במעוטו ארבעה מותר להשתמש בכל הכותל כולו ואם לאו אין משתמש אלא כנגד המעוט, המ נפשך: אי אהני מעוטא, בכוליה כותל לישתמש, אי לא אהני, אפילו כנגד המעוט נמי לא? אמר רבינא כגון שעקר חוליא מראשו. אמר רב יחיאל כפה ספל ממעט, ואמאי, דבר הניטל בשבת הוא דבר הניטל בשבת אינו ממעט? לא צריכא דחבריה בארעא, ובא חבריה בארעא מאי הוי והא תניא *פגה שהטמינה בתבן וחרדה שהטמינה בגחלים אם מגולה מקצתה נטלת בשבת ותנא במאי עסקינן דאית ליה אוגניים ובא אית ליה אוגניים מאי הוי והתנן *הטומן לפת וצנון תחת הגפן: בזמן שמקצת

המחובר על התלוש א"כ הוה ליה למקבע תרומה דגבי מחובר ותלוש רגיל להזכיר תרומה בכל מקום אין תורמין מן התלוש על המחובר פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות מחוברין ואור"י דרגילות הוא שמתוספין מחמת ליחלוחית הקרקע כעין שאנו רואין שומין ובצלים שמתוספין אפילו כשמונחים בחלון ועל אותה תוספת קאמר דאין לריך לעשר הואיל והיו מתוקנים מקודם לכן ודוקא נקט הטומן אבל אם נשם מקום כולה: מקלת

חברה מאי הוי. והתניא פגה שטמנה בתבן (והדר) [והחרדה] שהטמינה בגחלים אם מקצת מגולה נטלת בשבת. ופריק כגון דאית ליה אוגנים והן שפתים נושכות לארעו הספל ומשתקעין בעפר. ואין מגולין שאינו יכול ליטלו בשבת שהרי אוגנים משוקעין ואקשינן עליה ואמ' הכי כיון ששולי הספל מגולין הוה ליה כלי שהוא נטל בשבת וכל דבר שנישלי בשבת אינו ממעט כדתנן הטומן לפת ומשתקעין בעפר. אם

*) נראה דמסכר ו"ל נותנין אותו לזה ששוה לארץ משום דהוי לזו וכו'.

שבת ח: לעיל ע. לקמן סכ: פז. וקש:

[לקמן פד: כתובות נו.]

[מ"ל בר ובי"מ לקמן סנ:]

סס

[סס]

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה שולין וכו' דטעמא דר' יוחנן דמשום וכו' להשתמש שם לא כל"ל ותוס' ו' נמחק:

(ג) ד"ה ברשויות דרבנן בפרק כילד נ"כ דף פז: (נ) ד"ה כותל וכו' דתוך ד' אמות מיהא שרי: (ד) ד"ה הטומן וכו' ואי נקטיה לענין וכו' אתי לאתמוטי מן:

שבת קכג.

כלאים פ"ח מ"ט שבת כ: קיג.

ו א מיי' פ"ג מ"ד עירובין הלכה ד' סוס"מ סי' שנב סעיף ו:

ז ב סס וכסי' שמו סעיף ח:

ח ג מיי' סס הל' מו טור ס"ע סס סי' שנב סעיף ו:

ט ד מיי' סס טוס"ע סס סעיף טו:

י ה מיי' סס הלכה ט טוס"ע סס סעיף ט:

יא ו מיי' סס טוס"ע סס סעיף ח:

יב ז מיי' סס הל' יג טוס"ע סס סעיף י:

רבינו חננאל

נימא ור' יוחנן אמר אם יש בכותל ד' ויש עליו פירות עולין בני אדם מחצר זו לחצר זו ואוכלין שם ואם אין בו ד' אפי' אם אינו להעלות בו מעלין. ר' יוחנן לטעמיה דאמר מקום שאין בו ד' על ד' מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו זה מזה. ואמרינן וכי רב לית ליה אהא דר' יוחנן לעולם אית ליה וכי אית ליה לרב האי סברא ברשויות דאורייי' כגון רה"י ורה"ר אבל ברשויות דרבנן כגון זה הכותל לית ליה דסברי חכמים עשו חיזוק לדבר היתר משל תורה לפיכך א' אסור להוציא בו אפי' כמלא נימא. אמר רב נחמן כותל שבין ב' חצרות גבוה ורחב ד' וצדו אחד שוה לארץ *) היה לזו ששוה לארץ תשמישו בנחת ולזה שצדו גבוה י' תשמישו בקשה וכל לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת וכן אמר רב נחמן בחריץ שבין שתי חצרות עמוק י' ורחב ד' וצדו אחד שוה לארץ נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת כו'. וצריכא דאי אשמעי' כותל משום דבגובהה משתמשי אינשי. פי' עומדין ומשתמשין אבל חריץ דלא שתו ומשתמשי אימא לא כו'. בא למעטו הכותל שגבוה מי' טפחים. אם יש במיעוטו ד' באורך הכותל על ד' מותר להשתמש בכולו. ואם לאו אינו משתמש אלא כנגד מיעוטו פי' כנגד אותו הבקום שמיעט בלבד. ואמר רבינא כגון שעקר חוליא מראשו של כותל כגון זה אינו משתמש אלא בבקום מיעוטו בלבד: א"ר יחיאל כפה ספל בקרקעית הכותל והבריה בארעא הוי מיעוט ואם [רצו] מערבין אחד. ואקשינן עליה הכי ואקשינן עליה הכי

נוסח אחר
ר' הלכות של לג הדינין כותל-אם חצלף שבין ב' חצירות 133 אי' אלה 1321 אי' בחות "לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה"

נוסח אחר
ר' הלכות יבירת ציור (נוסח) לראש כותל שיאומר אין ב' חצירות ואם לא דבריהם שלהם יהיה לזה בקשה ונוסח

מיעוט
כלומר מהספל (בלומר מהספל דלא לראש הכותל בחות מי' לפחים)

מחבר
(מחבר) קושיות דל"ה בדיחאל דאמר בפ"ת סס מאמר

תשובות

נוסח אחר
ואקשינן ואקשינן על הבריה בארעא הוי בכותל (דף ח"ח)